

MARINADA

Qüestions culturals

Bases.

En compliment de l'acord pres per la comissió «Pro Escoles» en la reunió celebrada el 30 del proppassat desembre a Casa de la Vila, els directors de les escoles nacionals graduades han redactat les bases que, a llur juí, deurién tenir-se en compte en el projecte de edificis escolars a Palamós. Compartint el criteri admès per tots els membres que assistiren a l'esmentada reunió, donen per descomptada la construcció de les dues graduades en edificis independents i a planta baixa. Transcrivim les que presentà el senyor Andreu, director de l'escola graduada de nois:

I. *Nombre d'alumnes.* 500

II. *Superfície total del terreny.* 5.000 m.²

S'hi compren en aquest total la
del terreny destinat a camp escolar
i la de l'edifici.

III. *Nombre de classes.* 10

Capaces, cada una, per a 50 alumnes, corresponent 1'50 m.² per alumne.

IV. *Urinaris i waters.*

Deuen ésser higiènics, inodors de sistema modern.

V. <i>Lavabos.</i>	10
Instal·lats en el pati cobert.	
VI. <i>Fonts per a beurer.</i>	5
En el pati.	
VII. <i>Boques per a la manguera.</i>	5
També en el pati.	
VIII. <i>Sala per a dutxes.</i>	
De grandíssima importància i de la qual no deuria en cap manera prescindir-se'n, per ésser absolutament necessària.	
IX. <i>Rober.</i>	
Podria instal·lar-se en els corredors, fora de les sales de classe.	
X. <i>Salonet per a la Direcció.</i>	
XI. <i>Salonet per als Professors.</i>	
XII. <i>Sala per a treballs manuals.</i>	
XIII. <i>Sala per a museu-biblioteca.</i>	
Per a instal·lar-hi el museu escolar i els llibres de la biblioteca circulant entre els alumnes.	
XIV. <i>Laboratori de ciències físico-naturals.</i>	
XV. <i>Saló d'actes.</i>	
XVI. <i>Gimnàs higiènic.</i>	
XVII. <i>Sala per a guardar el material d'ensenyament.</i>	
XVIII. <i>Sala per al reconeixement mèdic.</i>	
XIX. <i>Cantina escolar.</i>	
XX. <i>Dipòsit de mals endreços.</i>	
XXI. <i>Pati cobert.</i>	

Per als dies de pluja.

NOTA: Totes les sales de classe i dependències deuen trobar-se a planta baixa.

* * *

Les bases presentades per la senyora Moncanut, directora de l'escola graduada de noies són idèntiques a les transcrites. Sols es canvia el nom de la sala de treballs manuals, per *Sala de labors, cosir i brodar*, i el laboratori de ciències físico-naturals, per *Sala per a pràctiques d'economia domèstica*.

Nosaltres, llevat de l'ordre de preferència i d'algun petit detall sens importància, estem perfectament d'acord amb les ponències. Si és precís, les defensarem punt per punt en nombres successius, perquè tal volta hauria sem-

blat una exageració la diversitat de dependències. I és que els qui així pensin només veuran el problema econòmic, oblidant lo fonamental, la necessitat pedagògica; però si bé s'ho miren, compendran tot seguit que és una il·lusió enganyadora. Bastides que siguin les parets mestres de l'edifici, la construcció d'una dotzena d'embans més o menys no ha d'influir gran cosa en el cost de les obres.

Per més que se ens titlli de somniadors hem d'assegurar amb tota sinceritat que la part material no ens preocupa. Es clar que les nostres raons tenim: ho són les lletres d'adhesió que anem rebent. Ja les farem públiques més endavant.

Avui, abans de fer punt final, tenim el gust de remarcar dues col·laboracions de persones que viuen en la nostra vila. Una, és la d'un fabricant popularíssim, bell rebrot d'un republicà del 73, que en plena penya del Casino «La Unión» va defensar la necessitat d'unes escoles públiques, el mateix dia del memorable miting cultural. L'altra, és d'En Manuel Albalat, regidor municipal, qui, segons llegim en *El Ideal* del 4 de setembre, es compromet *a dipositar 1.000 ptes. a la Caixa d'Estalvis de Palamós o bé en mans de l'Alcalde, el mateix dia que quedi aprovat per l'Ajuntament el projecte de les futures escoles graduades.*

T.

Vora mar

La faldilla atrossada,
peu descalç y atrevit,
la nineta agraciada
vora'l mar pren delit.

Quan recula l'onada,
baxa a frech de son llit;
quan romp altra vegada,
se n'esquitlla ab un crit.

Y va y ve, y alireja,
fins qu'ab freda carícia
se sent tota xopar.....

Sens saberho, hi enseja
la futura delícia
de dexarse atrapar.

F. MATHEU

Creixença

(Acabament)

VI

Al fort de l'istiu, després de la sega i batuda, quan el cor clama el capbussament a la mar, baixen els pagesos a la platja vorera, portant el carro fins a trenc d'aigua.

En Jordi Arbossar feia, cada any, una carretada de gentils pagesetes, presidides per sa filla N'Esperança. El prometatge no privà l'arrelada costum, i a En Genís va plaure-li en gran manera el figurar en la graciosa pinya humana, qui xisclava als salts i balandrejos del carro i per a qui tot era font i motiu de rialles. La xiscladissa era extremada en llençar-se les noies a la mar.

Anaren, un diumenge, a la platja fina i àuria d'Estartit, arrecerada per les Medes, illes que, no sense por, visitaren; altre a la platja bonicoia de Llafranch, enfilant-se, després, amb gran lleugeresa, fins a l'ermita i far de Sant Sebastià, mirador esplèndid.

En Genís, tastant, cada jorn, noves delectances amoroses, no vivia sino per a sa estimada. Vora la mar, s'afanyava a cercar petxines i sabatetes de la Mare de Déu i liris de platja, que açò a N'Esperança molt li plavia. En el mas, rondaven els pallers, jugant a cuit, com a xavals.

Doncs tots aqueixos esplais de frescorós idil·li eren velats per la cara de fel amb què en Jordi Arbossar mirava el festejador. Massa repetida resultava la nova que aquest jugava per a no donar-hi crèdit. El llest propietari de Sant Sadurní, alterat i nerviós, cercant la nova en la font del vici, va convèncer's de l'evidència de la del·lació, de la certesa de l'estigma, i jassia que una maror de bilis l'inclinés a brocar son íntim company, En Llorenç, el seny racial el revestí de prudència i calma. La maldat de disfressar de xai nadó el qui ja portava el muscle pell de guineu, fins mereixia càstic. El prometre la pubilla a un jugador, qui podria, en poques hores, malbaratar tot l'haver afanyat amb l'esforç de moltes generacions, era l'horror més gran de què podia esser colpit l'home condiciós.

Anuncià el pagès de Sant Sadurní al de Palau l'hora en què disposat arribaria a la seva llar, per parlar confidencialment i delicada. I l'home de Palau, endevinant el motiu, disposà convenientment, per tal que el col·loqui fos tingut en secret i quiti de qualsevulla turbació.

—Sebeu, digué En Llorenç.

El visitant va asseure's i, fitament, mirà l'interlocutor, com si hi volgués descobrir la malignitat abscondida.

—Jo estava d'allò més cofoi d'emparentar amb vosatros perquè us creia

fets de la mateixa pasta; però, polecra, som quedat blau en sebre que el teu fi' és jugador. Tu ho saps que juga?

—Jugava, perquè ara ja n'està empenedit i curat.

—Però quan tu vares parlar-me de casori, ja sabies la cosa?

—Sí.

En Jordi s'esgarrià.

—Però, com se lliga, dós, això amb que la teua dona digués que l'hereu era un sant de bondat?

—A mi no m'atraparàs mai una mentida. Perquè la de casa no'n sabia ni un borrall. Jo no li vaig dir ni aixís. Na Llúcia ho ha sabut després.

—Però no deixava d'esser un engany manifest per la teua part.

—No. Jo ja sabia que amb el temps de festeig vostros ne serieu sabedors.

—Dós aixís tu somiaves que la pubia de casa corretgís el vici del teu hereu?

—No és menester tanta de cosa, perquè ha calgut la meua sumanta per'manar l'hereu a bon camí. Ell va jurar que no jugaria més.

—Quan això?

—Deu fer uns quinze dies.

—Dós ahir, diumenge, va tornar a jugar, en baixant de casa.

—Qui ho diu? També poden esser males llengues.

—Que males llengues! El vaig seguir i el vaig veure com entrava en el cafè de La Bisbal.

En Llorenç va quedar espalmat.

—Bé, dós, ja pots compenre que no vui de cap manera que la pubia hagi de corretgir viciosos.

I, prenent nou alè, afegí:

—Jo desfaig el tracte perquè un jugador és una sangonera per'una casa, i jo no n'hi vui tenir cap de sangonera.

—Ets ben amo de fer lo que't convingui; però sí t'estimaré que, ans de anar-te'n, vulguis escoltar l'hereu.

—Com que lo que digués no hauria de girar-me, deixem-ho córrer des d'ara, i tan amics com abans. Vaja, adeussiau.

I desaparegué el pagès, joiós d'haver-se lliurat d'unes urpes de guineu. I joiós ne féu evinent a sa muller i a sa filla, la qual se prengué a plorar, víctima de gran desconsol, mentre sos llavis trèmols barbotejaven:

—Això no's pot aguantar! Tracteu les dones com a mules. Avui mos caseu, demà mos descaseu. Que't penses que no tenim sentits? Jo me l'estimo En Genís. I no crec que ell sigui jugador, que si juga, es perquè l'han ensibornat, i si tan afectat hi estés, jo em veig amb cor de curar-lo del vici.

El pagès replicà amb altivesa; el seu esperit, però, minvà i fins s'acovardí, car endevinava que entre la xarxa d'interessos, havia de combatre l'enemic temible, a ell inconegut: havia de combatre l'amor.

VII

Ferest i roncós, apostrofà en Llorenç el seu fill per haver trencat el jurament.

— Me devien vint duros, i vaig anar a cobrar-los, respostejà, humil, En Genís. Però d'avui en davant ja veureu si compleixo !

—Dòs sàpigues que el teu mal cap ja ha portat la desfeta del teu prometatge.

Com si hagués rebut un cop de massa, romangué el xicot.

La mestressa hi intervingué ben tafarejada.

— Irem a Sant Sadurní a donar explicacions, i tot s'arranjarà.

Tal feren l'endemà mateix. I com que en la llar de Sant Sadurní les fembres posaren el crit al cel perquè la ruptura no fos tan sobtosa ni radical, gran goig hagueren de la visita i de tal forma s'esplaiaren uns i altres, i tan ferm jurà l'hereu Boix, que tot semblava dur els promesos al port de ventura; més el propietari, terc i adust, digué:

— He dit que no, i ho repeteixo.

Amoscats, devallaren els de Palau. Noresmenys, el galan s'emportava la consolació que la vera amor havia grifolat en el tracte forçós. La negativa, sorgida com antosta incommovible, abrivava l'amador a cercar l'amada, gauxant pels mercats i festes, com pastor en busca de l'ovella perduda. Ja no tingué altra dèria sinó la de poder parlar amb la qui vedat li era. Quan, per sotjament i repte d'En Jordi Arbassar, no podia la pubilla acudir en l'entrevista, ja a la Bisbal, ja en el mas d'una amiga, prèviament concertada, el galan refeia el llarg camí fins al peu de la masia, i hi rondjava a l'entorn, com aureneta castigada. O la refeta d'aquell caminar, amargat de dubtes, plorós de contrarietats, tota l'ànima en revolució ! Com li retreia a la memòria el seu primer viatge, esmarrit, a la sirga, per a lligar-se forçadament amb aquella que, llavors, cobejava a tota força i que, de cap manera, podia abastar. De que li serviria la correspondència d'amor si el pare de N'Esperança, enterc, no es torciria a cap pressió ni voluntat ? Tot radicava en son pecat d'origen del qual ne fou inaligne esca el gran propietari Don Francesc. El ver penediment ja no havia cap valor. Quin relleu, prenia, en el torment anímic, la figura de son pare, scienta i provident ! El cor se li fonia en llàgrimes de gratitud al minyó dissortat en justipreciar la devinació amorosa de son progenitor i la sua visió magnífica del pervenir, un pervenir agrandat per l'ajustament de riqueses, un pervenir imposant les grans i antigues senyories.

Tot refent el camí d'amor que havia petjat, per primera volta, amb remugaments d'esclau, el detalliment li entrava fins a les arrels més fondes del seu cor. El provident de sa vida, davant la ruptura, callava, i devia açò fer, segons jui de l'amador, per tal com no hi veia venturosa eixida. Noresmenys,

aquell home, qui havia, com ell, de patir en l'esfullament de sa rumbosa decisió, semblava esperar-ne, refiat, gojós deseiximent.

Els sucesos feien esfondrar l'esperança en què també ell hi descansà l'ànima en la primeria. Fos perquè s'estrenyés la rígida vigilància en la llar de sa promesa, fos perquè amb la dissociació perdés vigoria l'amor de la donzella, el fet --i ben aclaparador-- era que s'escurçaven els col·loquis furtius. Els llavis d'amador havien de llençar al vent el dolços mots, dies i dies, mentre que el castell de doloroses fantasies s'acimava amb la dita, vera i certa, que per consolar sa filla enamorada, En Jordi Arbossar li presentava amb insistència un hereu no menys vistós i valuós que el preterit.

Tot caminant, de capvespre, cobrà, de sobte, el galan nova alegrança, perquè se féu ardit per a realitzar la idea, com una inspiració vinguda. En son andar, a través dels camps coneguts, defugia, de lluny, l'encontre de qualsevulla persona, car, per poc coneguda que li fos, havia d'esser-li retreta amb xangla la vergonyosa preterició.

Deixà, de lluny, el poble de Sant Sadurní, i, remuntant per la serra de lluny obrirà la llar de sa estimada.

Veié N'esperança en l'era, treballant escarrassada, vermella, viva. A sa vora, com guaita recelós, hi havia l'home de voluntat obstinada, infrangible.

Va asseure's el galan damunt l'herbatge esmeragdi, des d'on sentia la veu de la font, qui fou testimoni de sa veu d'amor. Entre el fullatge, la gran mota del mas li apareixia, com un recés inabastable de rondalla. Quan encara ell era fred de cor, l'havia avaluat considerant-lo propi!

Totes les coses i figures de l'entorn, la gran roca del prat com una columna, els pallers com un aplec de matrones rodanxes, la xarca on les oques nedaven, la rossa pastora dels xais, tot li recordava la seva amor nada força-dament i ricament florida.

Un ca de la masia, el Tom, s'atansà al rebutjat, i, reconeixent-lo, botà de goig i li llepà les mans, i s'ajegué, amorriat, a son frec, com a senyal de rendiment. En Genís l'amoixà.

Com Na Maria, la pastora, a son redòs s'apropés, ell etzibà un crit força contingut. La pastora s'internà en la masia. El ca també hi corregué. I la nit, ja arreu estesa, banyà de negror tot el predi.

L'agosament de l'amador no s'esvai. En el silenci, la veu de la font va créixer. La veu de l'amor creixia també. Un altre hereu, amb mirada àvida i encesa, havia ja també avaluat aquella gran masia. Havia de destruir-se la terquesa de l'amo. Va sortir l'amo, un instant, en mig les ombres a recollir eïnes:

Amb quin gust t'apallisaria ara, si ja m'haguessis tret, per sempre, del cor de ta filla! Per ventura ho som de jugador? No saps que no? Dòs per què prives la nostra felicitat?

Els pensaments de càstig s'estroncaren quan En Jordi, entrà de nou. Va sentir-se el forrellat de la porta. La finestreta enreixada de la cuina va allu-

mar-se. Una hora després, surava fonda quietut. Malgrat d'aço, el galan esperà que la nit fos ben entrada. Els galls se posaren a cantar i de molt lluny se sentien les respostes, com l'eco d'un campaneg.

En Genís, quietxo, quietxo, va atansar-se a la masia i en la finestra de la cambra de sa estimada va picar molt suaument. Totduna els gossos se posaren a lladrar, i un d'ells va rodejar la masia amb lladrucs desafortats. En Genís va esperar-lo amb actitud afalagadora. El gos ensumà i s'ajegué rendit. Va picar, altra volta, dolçament l'amador en la finestra de l'amada, i amb veu suau pronuncià el seu nom.

La finestra va obrir-se, per fi, enquadrant la faç de la pubilla. A En Genís li semblà que es destapava el ninxo d'una imatge venerada.

—O, Genís, ets tu? Et som'ava.

—Has de venir amb mi, ara. Hem de fúger. Es de vella nit. Sé que el teu pare és capaç d'obligar-te...

—O! No ho diguis això! Jo sempre seré teu, però jo no fugiré mai de casa.

—Es l'únic remei.

Insistí el xicot. La noia es rebel·là amb protestes d'amor etern. I com que els lladrucs dels gossos tancats se repetiren, el crit d'al·arma fou donat a la masia. Saltà en Jordi del llit, fet una fúria, i arponà, prest, el fusell. Els mossos cuitaren també a eixir amb armes. I el galan fugí corrents, en les ombres, boscos a través.

VIII

El vell Boix reia ben satisfet del gran canvi de son fill. L'amor, amb sa trama d'expansions i defalliments havia ofegat el vici, que havia fet néixer i fomentar la pravitat de son amo Don Francesc. Ell sotjava el propietari, el mener d'escàndel, per coartar-li son impuls i atracció, valdament hagués de renyir-hi per a sempre. Un jorn, abans dels de fires a Girona, descobrí com Don Francesc engrescava l'hereu a acudir al gran joc de la ciutat. Saltà, de seguida En Boix per a dir a son amo:

—Don Francesc, ja s'han acabat les contemplacions. Si vostè es vol jugar la camisa, o vol enfangar els seus fills en el vici, n'és ben amo i senyor però a l'hereu ja no li parla mai més de joc, o sino...

—Respecteu-me com és degut.

—Ja n'hi he tingut massa de respecte.

—I que m'expliqueu! Ell és prou gran per'saber lo que ha de fer! I si juga, és perquè li agrada.

—Si no hi hagués la caterva de ganduls com V., que han de passar el temps jugant, els nostres fills no tindrien el perill de l'ocasió.

—Us veieu molt créscut per' tenir-me aquest llenguatge.

—D'esclau no'n som estat mai. Gràcies a Déu, els que trebaïem anem creixent, mentres que vostès, els ganluls i viciosos, van de baixés. Ara ja ho veu l'hereu, que de seguir les seves petjades, ensorraria tots els nostres cabals.

—Nosatros, que mos deixem robar per qualsevol pagès, no hi hem nascut pel treball servil, i ni tu ni cent pagesos com tu, teniu dret a insultar-me, perquè la vostra antiga condició de miserables us diu que hauríeu de besar-me els peus, que el teu pare s'hi va afartar a casa, i tu has fet lo mateix, i ara trebaïant, o no sé com, aneu arramassant, a tires i a trossos, les nostres propietats.

—Sí, que venim propietaris, però a costa de suors i d'estalviar un ral on se puga; mentres que vostès, tot a l'inrevés, per tenir el treball per cosa vil, gasten més de lo que poden i juguen, i han de retaiar la propietat. Nosatros haurem estat miserables i haurem trobat el pa en aquest mas, però ben gonyat. I benefiem als amos que mos el feien gonyar, perquè s'ho mereixien. Ho té enès? I perquè nosatros no en tenim res d'anarquistes. Si, ja's pot fer una profecia...

—Aneu a conduir bèsties i deixeu la vostra xerrameca de curander.

—Però si, arriat, m'esbravo, pel mal que vostè volia fer-me arrastrant a la perdició el meu hereu. Sí, ja es pot fer la profecia que si les coses van seguint aixís, els pagesos serem els grans propietaris i senyors.

—Si tantes agalles tens, ja pots pensar que hem acabat per' sempre.

—Que té que veure! Cabalment és lo que volia. Gràcies a Déu! Ja no tindrà cap poder per' ensibornar l'hereu, i si arribés a provar-ho, hauria de sentir la força de la meua manesa.

—Fuig-me del davant que aquí encara som a ca meua.

—A l'estat present, si, però si no treu el pern, hi seré jo a ca meua.

L'hereu, aleshores gosà a interposar-s'hi per aplacar els esperits. L'altercat, en lloc d'arruixar pena damunt la família Boix, hi destrià una aurio'a de llum vivíssima, per tal com En Genís, al result de la lluita, exclamà plorant:

—Es un pocavergonya! Per ell, no puc casar-me amb la que estimo!

IX

Tots els pagesos de la plana saberen la forta baralla haguda entre el propietari mig arruïnat i el pagès mig enriquit. Amb suma comp'ascència, va enterar-se'n En Jordi Arbassar de Sant Saduní. I com que, per llevar profit de l'ocasió propícia, declararen sa muller i sa filla el bon comportament de l'amador rebutjat, amb nous i fervorosos prec's abateren la terquesa d'En Jordi. El prometatge se fermallà de nou amb un esclat vital de què no hi hagué ni una guspira en la primera volta.

—M'havia espantat! Això del joc m'espervera!, exclamà en Jordi en el jorn fel·leç.

—Jo també n'estava d'esperverat! I sort de l'amor! L'únic sentiment que tinc és el d'haver de deixar el mas. Hi vaig néixer i hi he vist morir tots els meus.

—I potser no podrà redimir la hipoteca!

—També estarem bé a la caseta de la dona.

—L'hereu ja vindrà aquí, no?

—Com volgueu.

—I dós vosatros també podeu venir.

—Això pla!

Hagueren plaer un i altre en detallar el capital; i après que d'aquesta forma gaudiren, estengueren el gaudi a tota la família. Les mullers prou mogueren els caps en senyal d'admiració, però els joves se'n desentengueren amb una rialla de benestar.

En Genís, amb mitja rialla, relatà al futur sogre la facècia nocturna, qui produí la gran alarma.

—Mira, dós, com hi era el lladregot! I que anava per lo millor de la casa! Però si te arribem a llampar, ja haves begut oli!

—Us havia arribat a avorrir i fins a maleir.

—Caratsus de minyò! Qui ho havia de dir que t'agafes tan fort! I bé, i ara m'estimes?

—Amb tota l'ànima.

Convingué tothom en que se celebrassin els esposoris en el Santuari dels Angels. Un dels primers jorns de primavera, ambdues famílies, amb el seguici de parents, pujaren a la muntanya. Duts per les ales de ventura, joves i vells feien l'ascensió alegrement. La comare obesa anava en carro. En les últimes pitrades, els vells, reçagant-se, caminaren grips, com allomats.

—No's pot esser vei a cap preu!

—Es molt penat això!

La pena mudà en goig quan pogueren abocar la vista sobre la gran estesa de terra. Salten els ulls de les clapes de vilatges i ciutats a la cresteria dels Pirineus i a totes les muntanyes coronades de santuaris o ermites, i al fistó de mar blau de la banda de Llevant.

Els pagesos llambregaven, admirats, l'ocrosa color del conreu, en mig del qual s'esmunyen les blanques cintes del Ter i Fluvià. Tots hagueren punt en distingir el llur troç de terra i la llar amada, ferma prova de llur creixença.

MIQUEL ROGER I CROSA.

Carnavalesca

A J. Bordàs, amicalment

Carnaval s'ha llevat de bon matí
i es posa la casaca d'or-i-grana.
Surt al carrer, pintat son rostre fi,
al coll la bandolina per germana.

I dança i crida al so d'un vell flauti,
—i mou la dansa un buf de tramuntana—
Follia, que li plau, s'hi va a oferir
i per muller la pren de bona gana.

Retroben pel camí Na Colombina
—la d'aura testa i boca carmesina—
del braç d'un Príncep rei, dins sa carrossa.....

Riu Carnaval. Pierrot que aima l'esposa
i veu el fi tristori de la rondalla,
estripa el plor amb drings de sa rialla.

SIXT VILÀ

Sant Feliu de Guixols, Febrer 1921.

Petites divagacions

· Els companys del Pensament

El Silenci i la Solitud són els dos millors amics del Pensament. Amparat per ells aquest vola, vola lliurement pels espais infinits en busca de les grans ideies, de les maravolloses inspiracions.

Silenci, quietut pregon, inestroncable, misteriosa de la nit, que parles sens parlar amb estranys accents de veritat i poesia..... Solitud, total apartament de tot lo humà, que acompanyes a l'esperit com a quelcom material i palpable.....

Mon Pensament, atormentat pel Dubte vos cerca amb dalit, amb febra d'enamorat.

I sovint vos troba.

En aquestes vetlles d'hivern tant llargues i tant plàcides, quan material-

ment sol en mon estudi, entregat i absorit en la lectura d'un llibre amic, escolto els batiments del meu propi cor, com el *crac-crac* continuo del rellotge de la Vida, llavors solen venir a fer uns instants de companyia al Pensament.

I el porten en somnis, lluny, molt lluny, en vers la Benhaurança i l'Amor, a les regions ignotes on regna la Bellesa sobirana i on la Justícia no es coneix perquè no hi existeix la Injustícia.

La Son, que tant s'assembla a la Mort, és la que ve a separar-vos bruscament. Surt mon Pensament d'un somni per a entrar en un altre. Mes ai! quan distints són.

El primer, l'inspirat per el Silenci i la Solitud és un somni lliure per on l'imaginació corre sense cadenes vers els llocs que més li plauen. L'altre, el que porta la Son, lliga estretament, esclavitza el Pensament i el condueix pels paratjes més inverosímils, a voltes més repugnants.

Que bell és somniar despert amparat i protegit pel Silenci i la Solitud!...

JORDI FRIGOLA

Palafrugell VII-I-XXI.

Paisatge muntanyenc

Voltants d'Olot

« Puja el camí i amb ell nosaltres
« he dit camí? valga'm el mot
« per on passem, no es veu camí
« ni rastre d'ell.
« Herbes jaçades, cantells de roca
« marquen la ruta a nostre pas.

Diumenge de bon matí hem sortit d'Olot per a passar el dia en mig de ses montanyes. Caminadors de mena no temem ses trasqueres i decidits amb l'aire fret de matinada ens endinsem en sos secrets.

Fa estona que hem deixat el pla i cada vegada que ens girem el vegem més petit, més petit.... Ara sols se veuen els quadres sembrats d'uzerda i una que altra masia en sos voltants... després res. Hem assolit el cim de Batet, devallem una mica per l'altre banda i, atrets per la muntanya que en front nostre s'aixeca imponent, ens hi enfilem de dret.

Ara arrapats a un arbre, ara a una mata, després refent camí perdut amb una relliscada, dugues hores més tard assolint també sa dreta esquena.

I amunt, amunt...

Mig amagat en un marge, contemplo una festa de dança que en front d'una masia se fa. Des de allí veig el qui toca el flabiol, home ja d'edat qui, marca el compàs amb lleugers cops de peu i acluca els ulls en un passatge difícil.

Els jaïos, homes i dones amb cares quasi totes creuades per mil arrugues, formen rotllo davant l'entrada i encar que no ho sento, ben segur que parlen de llurs primers anys, o de l'enyada feta, o dels nois de casa però, no per això deixen de mirar, amb certa recança, els balladors. La masia, com totes les que durant el dia hem trobat és negrosa. Dos bancs de pedra també negra, s'allarguen tocant la paret, de banda i banda de la porta, i en ells segons he vist després hi descansen els balladors.

Ara sols una noia hi seu: ses companyes ballen a l'era, i encar que alguns nois volten per allí, ella resta sola. Passa un altre ball i torna a restar sola i aixís sempre. Veig que mira amb insistència un punt de la vall.

Un dels jaïos s'aixeca del rotllo i posant-se la mà sobre els ulls per reguardar-los dels reflexes del sol, guaita també envers la vall. Fa un sospir i torna a seure a l'ensem que de reüll mira la noia del banc.

M'hi atanso una mica i sento que diu:

—Tampoc vindrà avui—i tot el rotllo a l'hora adressen ses mirades a la noia sola.

Llavors un altre jaïo el més vell de tots diu:

—Se va acabant això, ja no hi ha l'interés d'abans en pujar a ballar a càn Baldiri, els balls de ciutat se'ns emportan el jovent. Mala nissaga jo no'm puc valdre; el flubiol també se gira a mirar-la i ella vegent-los a tots baixa el cap confosa, però encara troba forces per a pujar-hi. ¡Vatua nada món!

Més tard ens en anem, a la noia del banc tota plorosa, la rodegen ses companyes i el sol morent, li envia sos deurats reflexes.

Devallem entristits d'haver vist una ànima en sofriments en la serenitat dels cims.

Baixa el camí i amb ell nosaltres
he dit camí? valga'm el mot,
per on passem, no hi ha camí
ni rastre d'ell.

Herbes jaçades, cantells de roca
marquen la ruta a nostre pas.

P. VALCÁRCEL

Crònica local

Els productors de MARINADA som els de «Seny» i com que tots, afortunadament tenim tasques ineludibles no podem sotsmetre les revistes a una estricta regularitat de publicació; ambdós periòdics s'estalonen moltes de vegades, i basta només que les tasques ineludibles siguin un xic més feixugoses de lo habitual perquè ja la premsa palamosina sofreixi retràs. Es el cas actual. Per retràs hem de parlar de fets que ja s'han repetit a Palamós, com la vinguda dels Tzigans Planas, i per ço estendrem la crònica dels fets fins al dia en què escrivim sens mirar mesades i sempre, il·lusionats amb l'interès que la nostra vida desperta als compatricis allunyats.

Doncs si, els populars Tzigans que dirigeix En Planas de Barcelona vingueren a tocar un ball en el Casino «El Port» el primer dia d'Any Nou, i són vinguts els tres dies de Carnestoltes a la mateixa Societat. En ambdues festes la gentada no pogué encabir-se en el local, tot i no ésser petit. I un i altre ball tanquen la tongada dels de disfresses que tant al Centre Econòmic, com al Federal, com al Port, tingut pels catalanistes, han sigut animadíssims. A entrada d'Any, el Casino «La Unió» celebrà la festa tradicional tocant sardanes a la plaça; però hagué d'ajornar el ball de nit per al dia de Reis per a tenir concurrència. Els Reis d'Orient pogueren ésser invocats per la mainada en nit dolça i estrellada. I passada tal festa, com ja deixem dit, omplí només l'atenció palamosina la dansa amb disfresses. I el Carnaval s'és celebrat amb suspensió complerta del treball, sense un engrescament extraordinari perquè sols hi havia el natural que és el de la Joventut i sense l'orgia de *confetti* que anys enrera donà molt per distreure als concurrents del Casino «La Unió». Dies grisos i fredots els carnestolescos però el de l'enterro esplendit de llum: la bonicoia platja de la *Fosca* presentava pintoresc aspecte. Un aplec de cantaires disfressats amb el trajo de pagesia interpretaren una composició música d'En Casanovas i lletra d'En Barceló.

S'han representat comèdies en el Teatre Carmen i en el Centre Econòmic. En aquesta societat disposen d'una pianola que disfrute de molta acceptació.

Les converses repetides de balls han estat salpicades per l'assumpte de l'arranjament de l'Aubi. S'és reunida la comissió que ara té el valor representatiu d'una perfeta avenència de les poblacions de Palamós i S. Joan de Palamós. La comissió delegà als alcaldes i a dos propietaris per empendre totes les gestions conduents al desviament: la primera és la visita al Diputat Sr. Albert qui oferí reprendre el curs de l'expedient, que ja estava ben tramitat. Cal obtenir els terrenys. Independentment d'això, ambdós Municipis, per acord unànim, han sol·licitat la visita de l'Enginyer de la Divisió Hidràulica per recaptar de l'Estat els cabals que l'arrajament del llit de la riera actual necessita.

D'un acord unànim i entusiàstic del nostre Ajuntament hem de donar compte amb palmes arborades i campeneig festós. Es la protecció al Museu palamosí. Serà de bones conseqüències incalculables pels qui no tenen la deriva de cultura. Palamós se lligarà afectuosament amb els grans artistes de Catalunya. Cosa bellíssima!

També s'és reunida la Comissió pro edificis Escolars, avenint-se tots els criteris en que han d'ésser dos edificis per a complerta separació de sexes i encarregant als Directors de les Escoles Graduades unes bases que ja venen consignades en l'article del professor i redactor En Martí Tauler.

També en el present número donem compte del moviment benèfic de l'Hospital. La nostra més entusiasta felicitació a En Josep Tauler per la seva important donació d'unes sales per a malalties infeccioses.

De negoci, males noves. La paralització mundial afecta també la indústria tapera sens consideració de que la guerra li fou un gran perjudici. Però val a dir que el temps de guerra era molt millor que el present. Tot hom espera, endebades, la demanda de Kilmes; els desperdicis de suro han arribat a l'antic preu de 12 pessetes els 100 kilos; sort que el treball de discs aguanta, perquè les fàbriques de taps corrents han hagut de reduir jornals si no despatxar obrers. Hi ha una falla de numerari esparveradora, raó per la qual la pignoració a base dels Docks augmenta desproporcionalment.

L'Orfeó «Ocellada» va cantar per Any Nou la missa de Marini, i ara ultima els preparatius d'un concert en que oferirà la primera audició del *Credo* de Palestrina.

Ha trespassat d'aquesta vida la mare del fabricant En Miquel Palet. Gran gentada en el dol reveladora d'influència i de simpaties.

L'il·lustre Sr. Governador de la Província ha passat per la carretera de St. Feliu. No dubtem de l'arranjament immediat. L'il·lustre senyor visità tots els fars de la comarca.

Hospital de Palamós

Durant l'any finit, ingressaren a l'Hospital 28 malalts: 17 homes i 11 dones; per desgràcia hi hagué una defunció. Els cabals disponibles són actualment de 3.396'04 pts. En breu, començaran les obres de les sales per a malalties infeccioses, que costea el fervent palamosí En Josep Tauler.

El Patronat testimonia la seva gratitud en nom dels pobres i propi a quants, per llur col·laboració han ajudat a apaivegar les tristeses dels malalts, practicant així la bella màxima de Jesucrist «Estimeu-vos el uns als altres.»

Moviment del port.

Vaixells entrats durant el mes de Gener de 1921.

1, Vap., C. Sorní; 2, veler, Juan Luis; 3, vap., Cabo Prior; 4, vap., Chingford, anglès; 5, veler, Lylyta; 6, veler, Teresa; 7, veler, M.^a del Carmen; 8, veler, Joven Paquito; 9, veler, Montserrat; 10, vap., Giglio, ital.; 11, veler, Pepita; 12, vap., Pérez Pujol; 13, vap., Cabo Ortegal; 14, veler, Teresa; 15, veler, Ana María; 16, vap., Cabo Roca; 17, veler, Joven Paquito; 18, veler, Pura Beneyto; 19, vap., Cervantes, anglès; 20, veler, Lylyta; 21, veler, Juanito; 22, vap., Cabo Nao; 23, vap., Tenchurch, anglès; 24, vap., Cap-Blanc, marroquí; 25, veler, Joven Paquito; 26, vap., Aragón; 27, veler, Milagrosa; 28, vap., Artibai; 29, veler, M.^a del Carmen.—Total, 29.

Operacions de la Caixa d'Estalvis Mes de Gener de 1921

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
229	10180'94	45	13203'71	22

Registre civil

Mes de Gener

Naixements.—1, Josep M.ª Cubo i Sànchez.—2, Maria Magàn i Hernández.—3, Marina Sais i Roget.—4, Josep Sardés i Maria.—5, Pagés i Vilar.—6, Victòria Martínez i Aymerich.—7, Colls i Gadasot.—8, Arbós i Montaner.—9, Corominola i Vidal.—10, Puig i Jofre.—11, Costa i Ballach.—12, Eduard Sabaté i Salvador.—13, Soledad García i Granés.—Total, 13.

Defuncions.—1, Josep Tauler i Sagrera, 75 anys.—2, Jacinta Subirats i Roig, 48 anys.—3, Francesc C lvet i Romaguera, 79 anys.—4, Josep Pagès i Gich, 36 anys.—5, Magdalea Boix i Teixidor, 84 anys.—Total, 5.

Matrimonis.—1, Pere Figueras i Balfegó amb Josepa Romani i Elias.—2, Miquel Castelló i Roura amb Agna Alabau i Junsà.—3, Rafel Garcia i Sebastian amb Teresa Martí i Marco.—4, Miquel Bonet i Riu amb Rosa Massot i Terrades.—Total, 4.